

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

GENEESKUNDIGE BLADEN.

Met mijn terugkomst in Nederland heb ik mijn taak als hoofdredacteur der *Geneeskundige Bladen* hervat en verzoek ik allen, die een bijdrage daarvoor willen inzenden, deze weder aan mij te adresseeren.

30 Januari 1936.

R. DE JOSSELIN DE JONG.
„Beukenstein”, Driebergen.

ACTIEVE IMMUNISATIE BIJ DE ZIEKTE VAN HEINE-MEDIN.

In het nummer van 25 Januari j.l. refereert collega TERWEN op blz. 318 een artikel van KOLMER over bovengenoemd onderwerp. In deze bespreking komt de meening van KOLMER tot uiting, dat geen nadeelige gevolgen zijn waargenomen van inspuitingen met de door hem bereide entstof.

Ik kan dit niet onderschrijven. Op de Jaarvergadering van de American Public Health Association, in October 1935 te Milwaukee gehouden, bleek dat reeds 12000 personen volgens KOLMER's werkwijze waren behandeld. Bij 9 van hen had zich na de vaccinatie poliomyelitis ontwikkeld. KOLMER was van meening, dat deze 9 kinderen geënt waren in het incubatiestadium: te laat om het uitbreken van de ziekte nog tegen te houden. Deze opvatting wordt echter zeer onwaarschijnlijk in het licht van een publicatie in December 1935 van JAMES P. LEAKE, de Senior Surgeon of the U. S. Public Health Service. Hij beschikte over een reeks van 12 gevallen, die alle kort na de vaccinatie ontstaan waren, en waarvan 6 (!) kinderen stierven. Al deze zieken waren afkomstig van plaatsen, waar poliomyelitis in het geheel niet endemisch was. Bovendien ontstonden de verlammingen altijd in de spieren der ledematen, waar ook de entingen hadden plaatsgevonden, met andere woorden enting in den arm werd altijd gevolgd door verlamming van den arm, soms van den anderen kant, maar nooit van de beenen, enz. Dit pleit enerzijds voor transport van het virus langs de zenuwbanen, anderzijds zeer sterk voor een rechtstreeksch verband met de enting. Ik ben van dit verband overtuigd. Dat de entstof van KOLMER poliomyelitis kan veroorzaken, verwondert mij allerminst. Er wordt immers gebruik gemaakt van een levend virus, dat wel is waar kunstmatig verzwakt is, maar dat toch, in een hoeveelheid van 0.2 cM³. in de hersenen van apen gespoten, deze dieren in 12 dagen poliomyelitis bezorgt. Wanneer men nu bedenkt, dat 0.1 cM³. van een versche, niet verzwakte suspensie de ziekte in 8 dagen doet uitbreken, dan mogen wij de entstof toch slechts zeer matig verzwakt noemen. In ieder geval zal er nog heel wat virulent virus aanwezig zijn.

Dat het behoorlijk immuniseert, wil ik gaarne aannemen. Waarschijnlijk beter dan het onlangs door BRODIE bereide, met formaline gedode virus. Maar dit heeft bewezen onschuldig te zijn.

Mogelijk kan in de samenvoeging van beide methodes een oplossing gevonden worden. Eén of meer inspuitingen met het onschadelijke vaccin van BRODIE zullen een onvatbaarheid kunnen veroorzaken, die misschien slechts licht is, maar wellicht voldoende om een volgende inspuiting met het levende virus van KOLMER geheel ongevaarlijk te maken. De toekomst zal dit moeten leeren.

Toepassing van KOLMER's entstof bij het niet voorbereide kind acht ik zeker niet verantwoord.

Utrecht, Februari 1936.

W. AEG. TIMMERMAN.

De mededeeling over de actieve immunisatie bij de ziekte van HEINE-MEDIN kwam van KOLMER, een betrouwbaar onderzoeker, zoodat m.i. een referaat hierover nuttig was. Voor de juistheid der resultaten en conclusies van zulk een onderzoek

kan natuurlijk de referent niet instaan. Intusschen is hij wèl van meening, dat een goed werkzame immunisatie tegen de gevreesde ziekte, ook al geeft deze ongeveer 1 pro mille „ongelukken”, een ernstige studie waard is.

A. J. L. TERWEN.

DE CUTANE VORM DER PERIARTERIIITIS NODOSA.

In de clinische les van de vorige week liet de redactie van het *Tijdschrift* mij op bladzijde 359 onderaan over „serpineuse” syphiliden schrijven en op andere plaatsen herhaaldelijk over „livedo racemosus”. Over de verbetering in „serpigineuse” waren wij het spoedig eens; niet echter over die in „racemosa”.

Prof. Dr. D. COHEN verstrekte mij op mijn vraag om inlichting de volgende gegevens. Livedo komt voor bij APULEJUS in de *Metamorphose*, in den zin: vibicibus livedinis totam cutem depicti, d.w.z. met striemen van loodkleur de geheele huid beschilderd. Het woord livedo is dus een woord op do, welke woorden vrouwelijk zijn, terwijl livedo niet onder de uitzonderingen voorkomt. Dat livedinis hier een adjectivum zou zijn is wegens de vorming onwaarschijnlijk. Men blijve dus zeggen en schrijven: livedo racemosa.

Gaarne maak ik van de mij door de Redactie geboden gelegenheid tot correctie gebruik om nog een tweede geval te vermelden, waarbij tegelijk livedo racemosa en cutaan-subcutane knobbeltjes en knobbels voorkwamen, namelijk het door PINKUS in 1934 beschrevene in zijn artikel over „Atypische Tuberculide” enz. in het *Archiv für Dermatologie und Syphilis*. De diagnose bleef onzeker; de schrijver vond de snel ontstaande en pijnlijke infiltraten zeer ongewoon voor tuberculose. Zeker zal men bij dergelijke gevallen in de toekomst meer rekening houden met periarteriitis nodosa, waarvan de oorzaak of de oorzaken ons nog onbekend zijn.

Amsterdam, 1 Februari 1936.

W. L. L. CAROL.

Het spijt ons de drukfout „serpineuse”, in plaats van „serpigineuse” niet te hebben gezien. Wat betreft het grammaticale geslacht van livedo hebben wij ons gebonden aan PINKHOF's *Woordenlijst*.

REDACTIE.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Een vruchtbaar huwelijk. Bij zijn afscheid van St. Bartholomews' Hospital heeft Lord HORDER een schoone redevoering gehouden over de ontwikkeling der clinische geneeskunde in de jaren van zijn werkzaamheid. Daarbij spreekt hij van de gelukkige verbintenis, die is tot stand gekomen tusschen de geneeskunst en de natuurwetenschappen, zooals die in de laboratoria worden beoefend. „De prins is gaan letten op de verwaarloosde bekoorlijkheden van onze bedeesde Asschepoester. Er wordt een huwelijk gesloten. Professoren geleiden haar naar het altaar, en de naam van haar bruidegom is Onderzoek. Nu is het mijn beurt, als belangstellend en liefhebbend oom, het paar mijn zegen te geven” (*Lancet*, 25 Januari).

BRUSSEL. — Internationale rondvraag naar het gebit van de weermacht. Het *Bulletin International* van het internationaal congres voor militaire genees- en artseneeskunde (bijblad van *Arch. Méd. Belges* van Januari) bevat een internationale rondvraag betreffende de militaire deugdelijkheid, in de verschillende takken van dienst, van gedeeltelijk of geheel tandelooze personen. Verder de vragen, in hoeverre het dragen van een kunstgebit zich verdraagt met den dienst; hoe in het kauwvermogen moet worden voorzien; welke tandaandoeningen van belang zijn voor de geschiktheid tot den dienst bij verschillende wapenen; en of kunstgebitten worden verstrekt bij gebreken in het gebit, die in den dienst zijn ontstaan, of in alle gevallen.